

Warszawa, 28/10/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
RPO-600494-V-DZ/08

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Naczelny Sąd Administracyjny
Izba Ogólnoadministracyjna

Wniosek

Rzecznika Praw Obywatelskich

Na podstawie art. 264 § 2 w związku z art. 15 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r.
- Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.) w
związku z ujawnionymi rozbieżnościami w orzecznictwie sądów administracyjnych

wnoszę o

rozstrzygnięcie następującego zagadnienia prawnego:

Czy dopuszczalne jest przyznanie funkcjonariuszowi Służby Więziennej pomocy finansowej na budownictwo mieszkaniowe, o której mowa w art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996r. o Służbie Więziennej (Dz.U. z 2002r. Nr 207, poz. 1761 ze zm.) w sytuacji, gdy nabycie przez funkcjonariusza domu mieszkalnego miało miejsce przed złożeniem przez niego wniosku o przyznanie takiej pomocy, a do dnia zakupu wspomnianego domu funkcjonariusz ten nie miał zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych w sposób określony w art. 91 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej ?

UZASADNIENIE

I. W orzecznictwie sądów administracyjnych ujawniły się rozbieżności dotyczące tego, czy dopuszczalne jest udzielenie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego, o której mowa w art. 90 ust. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 1996r. o Służbie Więziennej (Dz.U. z 2002r. Nr 207, poz. 1761 ze zm.) funkcjonariuszowi Służby Więziennej, który w celu zaspokojenia swoich potrzeb mieszkaniowych kupił lokal na wolnym rynku, a następnie złożył wniosek o przyznanie tego świadczenia.

W wyroku z dnia 12 czerwca 2008r. (sygn. akt I OSK 849/07) Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że skoro funkcjonariusz ubiegający się o pomoc finansową w chwili złożenia wniosku o przyznanie takiej pomocy ma już lokal mieszkalny, wymieniony w przepisie art. 91 ust. 1 pkt 2 ustawy o Służbie Więziennej, który odpowiada swoją powierzchnią przysługującym mu normom powierzchni mieszkalnej, to nie ma prawa do otrzymania lokalu służbowego w ramach przydziału, a tym samym nie ma prawa do żadnej pomocy finansowej, zgodnie bowiem z art. 91 ustawy osoba, która dysponuje już stosownym lokalem, nie może ubiegać się o przydział lokalu służbowego. Reguła ta ma zastosowanie również w sytuacji, gdy funkcjonariusz zaciągnął kredyt bankowy na kupno domu (lokalu mieszkalnego) lub nabył taki dom (lokal) na raty i ubiega się o pomoc finansową z przeznaczeniem na spłatę zobowiązań finansowych związanych z kupnem tego domu (lokalu).

Z uzasadnienia wspomnianego wyżej wyroku wynika, że podejmując zawarte w nim rozstrzygnięcie, skład orzekający NSA oparł się na następującej argumentacji.

Zgodnie z art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej, funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, domu jednorodzinnego albo lokalu mieszkalnego lub domu w ramach spółdzielni budownictwa mieszkaniowego.

Jedną z podstawowych zasad wykładni przepisów prawa jest wykluczenie wykładni normy prawnej w oderwaniu od pozostałych przepisów prawa, w których norma jest zawarta, oraz w oderwaniu od całości rozwiązań prawnych ustawy. Przepis art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej należy interpretować ściśle w powiązaniu z art. 85 i art. 91 ustawy o Służbie Więziennej. Z art. 85 ust. 1 ustawy wynika, że funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której stale pełni służbę, lub w

miejsowości pobliskiej, z uwzględnieniem członków rodziny określonych w art. 86 oraz ich uprawnień wynikających z przepisów odrębnych.

Prawo do lokalu mieszkalnego jest realizowane przede wszystkim przez przydzielenie takiego lokalu w formie decyzji (art. 87 ust. 1), a dopiero, gdy przydziału takiego nie dokonano, funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje świadczenie pieniężne, takie jak: 1) równoważnik pieniężny za remont zajmowanego lokalu (art. 88 ust. 1), 2) równoważnik pieniężny z tytułu braku mieszkania (art. 89 ust. 1), 3) pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego (art. 90 ust. 1). Uprawnienie do uzyskania lokalu mieszkalnego jest uprawnieniem podstawowym; dopiero wtedy, gdy nie można zapewnić przydziału tego lokalu, może wchodzić w grę przyznanie innej formy pomocy.

Zasady przyznawania tej pomocy są uregulowane w wydanym na podstawie delegacji zawartej w art. 90 ust. 2 ustawy rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 czerwca 2003r. w sprawie pomocy finansowej przysługującej funkcjonariuszom Służby Więziennej na uzyskanie lokalu mieszkalnego (Dz.U. Nr 132, poz. 1235). Stosownie do postanowień §2 ust. 1 tego rozporządzenia, pomoc finansową przyznaje się jednorazowo funkcjonariuszowi, który spełnia warunki do przydzielenia mu lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej, a lokalu takiego nie otrzymał.

Okoliczności wykluczające przyznanie prawa do lokalu zostały wyliczone enumeratywnie w treści art. 91 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej. Przepis ten stanowi, że lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej nie przydziela się funkcjonariuszowi:

- 1) zajmującemu, w miejscowości pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej, lokal mieszkalny na podstawie decyzji administracyjnej, umowy najmu lub spółdzielczego prawa do lokalu, odpowiadający co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej, lub dom;
- 2) który jest właścicielem lub współwłaścicielem, w części odpowiadającej co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej, lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość lub domu, położonych w miejscowości pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej;
- 3) którego małżonek spełnia warunki określone w pkt 1 lub 2;
- 4) w razie zbycia przez niego lub jego małżonka własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość lub domu, położonych w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej.

Wykładnia art. 90 ust. 1 w związku z art. 85 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej, w ocenie Sądu, prowadzi do wniosku, iż prawo funkcjonariusza do lokalu mieszkalnego jest wyraźnie powiązane z przesłanką niezaspokojenia potrzeby mieszkaniowej uprawnionego funkcjonariusza Służby Więziennej. Pomoc ta jest zatem konsekwencją niezrealizowania uprawnienia funkcjonariusza, który nie ma lokalu mieszkalnego w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej, do otrzymania lokalu mieszkalnego. Dlatego też przyznanie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu lub domu możliwe jest tylko w sytuacji, gdy funkcjonariusz taki spełnia warunki do uzyskania przydziału lokalu mieszkalnego, lecz lokalu takiego nie otrzymał. Natomiast jeśli funkcjonariusz ma zaspokojone potrzeby mieszkaniowe w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej, to nie spełnia on warunków do uzyskania prawa pomocy finansowej.

Zdaniem Sądu, prawo funkcjonariusza w służbie stałej do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej nie może być rozumiane jako prawo całkowicie oderwane od praw i obowiązków wynikających z istoty stosunku służbowego funkcjonariusza. Celem tego przepisu jest niewątpliwie to, ażeby funkcjonariusz w służbie stałej mieszkał w miejscowości, w której pełni służbę, albo w miejscowości pobliskiej. Z tym celem związane jest prawo, o którym mowa w art. 85 ustawy. Tak rozumianemu uprawnieniu funkcjonariusza odpowiadają obowiązki organów Służby Więziennej zaspokojenia tego prawa. Oznacza to, że jeżeli funkcjonariusz ma odpowiednie mieszkanie w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej, to cel przepisu jest osiągnięty, a wobec tego nie powstaje prawo do lokalu, o którym mowa w art. 85 ustawy. W konsekwencji funkcjonariusz taki nie spełnia niezbędnej przesłanki przyznania pomocy finansowej (określonej w art. 90 ust. 1 ustawy).

Natomiast interpretacja art. 90 ust. 1 w oderwaniu od art. 91 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej prowadzi do wadliwego ustalenia granic prawa do pomocy finansowej. Prawo do pomocy finansowej nie przysługuje, jeżeli funkcjonariusz jest właścicielem lub współwłaścicielem, w części odpowiadającej co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej, lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość lub domu, położonych w miejscowości pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej (art. 91 ust. 1 pkt 2 ustawy). Przyjęcie innej interpretacji prawa do pomocy finansowej musiałoby prowadzić do wniosku, że każdemu funkcjonariuszowi pomoc ta przysługuje i to w każdym czasie. Art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej stanowi *expressis verbis* o prawie funkcjonariusza do pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, domu jednorodzinnego albo lokalu mieszkalnego lub domu w ramach spółdzielni budownictwa

mieszkaniowego. W przypadku gdy funkcjonariusz jest współwłaścicielem domu jednorodzinnego (lokalu mieszkalnego) w miejscowości pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej, nie jest spełniona przesłanka udzielenia pomocy finansowej - uzyskania domu jednorodzinnego (lokalu).

Zdaniem Sądu, przyjęcie odmiennej interpretacji prawa do pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego musiałyby prowadzić do wniosku, iż każdemu funkcjonariuszowi, niezależnie od tego, jakie posiada warunki mieszkaniowe, pomoc taka przysługuje i to w każdym czasie. Taka zaś interpretacja przepisu art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej nie wydaje się być zgodna z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, o której mowa w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483).

W ocenie składu orzekającego NSA w sprawie I OSK 849/07 byłoby rzeczą nieracjonalną gdyby ustawodawca bez uzasadnionego powodu, wyrażonego w sposób wyraźny w ustawie o Służbie Więziennej, przyznawał funkcjonariuszom uprawnienie do otrzymania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu, nie uzależniając jej od spełnienia żadnych kryteriów, w szczególności podstawowego - spełnienia warunków do otrzymania lokalu mieszkalnego.

II. W orzecznictwie sądów administracyjnych, obok zaprezentowanego wyżej poglądu, zgodnie z którym w przedstawionej sytuacji funkcjonariuszowi nie przysługuje prawo do pomocy finansowej, o której mowa w art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej, prezentowany jest także pogląd odmienny - o braku przeszkód do przyznania mu takiej pomocy.

W wyroku z dnia 7 marca 2008r. (sygn.akt I OSK 347/07) Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że nabycie przez funkcjonariusza udziału w domu mieszkalnym przed wystąpieniem z wnioskiem o przyznanie pomocy finansowej w sytuacji, gdy do dnia zakupu wspomnianego wyżej udziału w nieruchomości funkcjonariusz ten nie miał zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych w sposób określony w art. 91 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej, nie wyłącza tego funkcjonariusza z kręgu osób uprawnionych do otrzymania takiej pomocy. Fakt, że w dniu złożenia wniosku o pomoc funkcjonariusz ten był już właścicielem wspomnianego wyżej domu, nie pozbawił go prawa do omawianego świadczenia pieniężnego, gdyż nie ubiegał się on o pomoc finansową na uzyskanie innego - od posiadanego w dniu złożenia wniosku - lokalu, ale na spłatę zobowiązań finansowych związanych z wcześniej nabytym domem.

W uzasadnieniu tego wyroku NSA również oparł się na wykładni celowościowej art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej wskazując, że przepisu nie można interpretować w oderwaniu od art. 85 i art. 91 oraz innych przepisów Rozdziału VI ustawy o Służbie Więziennej, zatytułowanego „Mieszkania funkcjonariuszy”. W przepisach tych przewidziane są cztery formy pomocy dla funkcjonariusza Służby Więziennej: 1) przydzielenie lokalu mieszkalnego w formie decyzji (art. 87 ust. 1); 2) równoważnik pieniężny za remont zajmowanego lokalu; 3) równoważnik pieniężny z tytułu braku mieszkania (art. 89 ust. 1); 4) pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego (art. 90 ust. 1). Wymienione wyżej rodzaje pomocy wiążą się z przewidzianym w art. 85 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej prawem funkcjonariusza w służbie stałej do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej, przy czym prawo to jest realizowane przede wszystkim przez przydzielenie lokalu mieszkalnego w drodze decyzji administracyjnej. Dopiero w wypadku braku możliwości zapewnienia przydziału takiego lokalu, funkcjonariuszowi przysługuje inna forma pomocy, w tym pomoc finansowa, o której mowa w art. 90 ust. 1 ustawy.

Nie budzi wątpliwości w ocenie Sądu, że prawo do otrzymania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego przysługuje temu funkcjonariuszowi, który spełnia warunki do przydzielenia mu lokalu mieszkalnego, jednakże lokalu takiego nie uzyskał. Pomoc ta jest bowiem konsekwencją niezrealizowania prawa funkcjonariusza niemającego zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych do otrzymania lokalu mieszkalnego.

W art. 91 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej określone zostały przypadki, w których funkcjonariuszowi nie przysługuje prawo do uzyskania przydziału lokalu mieszkalnego, a tym samym do otrzymania pomocy finansowej. Wśród negatywnych przesłanek przydziału, ustawodawca między innymi wymienił zajmowanie przez funkcjonariusza w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej lokalu mieszkalnego odpowiadającego co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej lub zajmowanie domu, a także posiadanie przez funkcjonariusza przymiotu właściciela lub współwłaściciela, w części odpowiadającej co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej, lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość lub domu, położonych w jednej z wyżej wymienionych miejscowości (art. 91 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy).

W ocenie składu orzekającego NSA, wyrażonej w uzasadnieniu tego wyroku, nie może być zaakceptowana wykładnia gramatyczna użytego w art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej sformułowania „na uzyskanie lokalu mieszkalnego”, wedle której pomoc finansowa może być udzielona tylko przed nabyciem odpowiedniego lokalu. Taka wykładnia ogranicza bowiem w

sposób nieuzasadniony uprawnienia funkcjonariusza do zaspokojenia jego słuszných praw mieszkaniowych.

Należy zatem uznać, że ustawa o Służbie Więziennej daje funkcjonariuszowi prawo do uzyskania pomocy przy nabyciu mieszkania, które będzie służyć do zaspokojenia jego potrzeb, a kolejność działań (nabycia lokalu i zwrócenia się z wnioskiem o przyznanie pomocy) nie może uzasadniać odmowy poniesienia częściowego ciężaru zakwaterowania funkcjonariusza przez Służbę.

Podobne stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 19 września 2007r. (sygn.akt I OSK 874/06, niepubl.). W uzasadnieniu tego wyroku NSA wskazał, że nie jest zasadny pogląd, zgodnie z którym pomoc finansowa z art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej przysługuje jedynie temu funkcjonariuszowi, który w dniu wystąpienia z wnioskiem o przyznanie takiej pomocy spełnia wszystkie ustawowe przesłanki. Taka interpretacja zapisu art. 90 i 91 ustawy o Służbie Więziennej nie znajduje uzasadnienia, a ponadto ogranicza w sposób istotny uprawnienia funkcjonariuszy do skorzystania z przysługującego im prawa do uzyskania pomocy finansowej. W sytuacji, gdy funkcjonariusz ubiega się o przyznanie pomocy na spłatę zobowiązań finansowych zaciągniętych w związku z wcześniejszym nabyciem lokalu mieszkalnego, zawężająca interpretacja użytego przez ustawodawcę w art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej stwierdzenia „na uzyskanie lokalu mieszkalnego” jest niedopuszczalna i pojęcie to należy rozumieć w sposób szeroki, obejmujący wskazaną wyżej sytuację faktyczną.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd zauważył, że zastosowanie odmiennej wykładni omawianych przepisów ustawy o Służbie Więziennej musiałyby prowadzić do odmowy udzielenia pomocy finansowej w każdym przypadku, gdy funkcjonariusz ubiega się o pomoc finansową na spłatę kredytu mieszkaniowego, ponieważ spłata zobowiązań następuje po kupnie mieszkania, a żaden funkcjonariusz posiadający lokal mieszkalny nie spełnia wymogów określonych w art. 90 ust. 1 ustawy.

Natomiast w wyroku z dnia 2 grudnia 2004 r. (sygn. akt I SA 1907/03, LEX nr 162309), Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wskazał, iż "dokonując analizy przepisu art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej nie można ograniczać się jedynie do wykładni gramatycznej, a należy mieć na względzie wykładnię celowościową przepisu, pozwalającą traktować określenie "na uzyskanie lokalu" jako cel na jaki pomoc ta jest przeznaczona. Skoro więc przepisy prawa materialnego nie limitują czasu przyznania pomocy, to dopóki roszczenie o przyznanie tej pomocy się nie przedawni może być skutecznie dochodzone przez funkcjonariusza".

W uzasadnieniu tego wyroku skład orzekający WSA zauważył, że przepisy prawa materialnego nie limitują czasu przyznania funkcjonariuszowi pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Przepis art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej nie określa w jakiej dacie, tj. przed, czy po nabyciu lokalu wniosek o przyznanie pomocy ma zostać wniesiony. A zatem prawo funkcjonariusza, który nie ma zaspokojonych potrzeb mieszkaniowych w miejscu pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej (art. 85 ust. 1 ustawy) i nie otrzymał pomocy w formie przydziału lokalu mieszkalnego, staje się wymagalne najpóźniej w dacie nabycia lokalu. Od daty nabycia przez funkcjonariusza lokalu na wolnym rynku rozpoczyna się bieg terminu przedawnienia prawa do żądania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Reasumując, w takiej sytuacji nabycie lokalu na wolnym rynku stanowi początek terminu przedawnienia prawa do żądania pomocy finansowej i dopóki prawo to nie przedawni się, może być skutecznie dochodzone przez funkcjonariusza. Stanowisko to podzielił Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 9 stycznia 2007r. (sygn.akt II SA/Wa 1405/06, LEX nr 328665).

Stanowisko korzystne dla funkcjonariuszy znajdujących się w podobnej sytuacji faktycznej zajmowały sądy administracyjne również we wcześniejszych orzeczeniach. Np. w wyroku z dnia 4 lutego 2000r. (sygn.akt I SA 324/99, LEX nr 53778) Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie stwierdził, że „zgodnie z art. 90 ustawy z 1996 r. o Służbie Więziennej funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, domu jednorodzinnego albo lokalu mieszkalnego lub domu w ramach spółdzielni budownictwa mieszkaniowego. W przypadku nabycia przez funkcjonariusza Służby Więziennej lokalu mieszkalnego - domu jednorodzinnego - w wolnym obrocie dokumentem potwierdzającym fakt kupna będzie akt notarialny. Z zasady wejście nabywcy w posiadanie kupionego lokalu następuje z datą sporządzenia notarialnej umowy sprzedaży. Zatem w momencie złożenia wniosku wraz z odpowiednią dokumentacją funkcjonariusz jest już w posiadaniu lokalu i gdyby przyjąć sposób rozumowania organów orzekających w sprawie, to jeśli lokal ten posiada powierzchnię użytkową zgodną z należną funkcjonariuszowi, to pomoc finansowa na dofinansowanie kosztów nabycia tego lokalu nie przysługiwałaby mu. Otóż według Sądu tak nie jest”.

III. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich na poparcie zasługuje drugie z przedstawionych wyżej stanowisk.

Przepis art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej przyznaje funkcjonariuszowi w służbie stałej prawo do pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną

nieruchomość, domu jednorodzinnego albo lokalu mieszkalnego lub domu w ramach spółdzielni budownictwa mieszkaniowego.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, dokonując analizy przepisu art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej nie można ograniczać się jedynie do wykładni gramatycznej, której zastosowanie zawęży prawo do otrzymania omawianego świadczenia tylko przed nabyciem lokalu, lecz należy mieć na względzie wykładnię celowościową tego przepisu, pozwalającą traktować określenie "na uzyskanie lokalu" jako cel, na jaki pomoc ta jest przeznaczona.

Zastosowanie tej wykładni pozwala przyjąć, że reguła przyznania pomocy finansowej określona w art. 90 ust. 1 ustawy jest taka, że wsparcie finansowe przysługuje w związku z uzyskaniem przez funkcjonariusza lokalu dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, bez względu na to, czy uprawniony występuje o tę pomoc jeszcze przed uzyskaniem prawa do tego lokalu, czy już po jego nabyciu. Jeżeli funkcjonariusz ma już zaspokojone potrzeby mieszkaniowe w rozumieniu art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej - nie może ubiegać się o pomoc w nabyciu innego, np. bardziej komfortowego lokalu.

W świetle przedstawionej wyżej argumentacji okoliczność, iż wniosek o przyznanie prawa do pomocy finansowej został złożony przez funkcjonariusza po nabyciu prawa do lokalu, nie wyłącza go sama przez się z kręgu osób uprawnionych do pomocy finansowej, o której mowa w art. 90 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej. Istotne natomiast jest, w świetle art. 85 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej, który przyznaje funkcjonariuszowi w służbie stałej prawo do lokalu mieszkalnego, czy prawo to wobec funkcjonariusza zostało już wcześniej zrealizowane, to jest, czy skorzystał on już w okresie służby z pomocy finansowej określonej w art. 90 ust. 1 tej ustawy oraz czy zaistniały przesłanki wykluczające uzyskanie pomocy określone w art. 91 ustawy.

W związku z tym przepis § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 czerwca 2003r. w sprawie pomocy finansowej przysługującej funkcjonariuszom Służby Więziennej na uzyskanie lokalu mieszkalnego należy odnosić do sytuacji mieszkaniowej funkcjonariusza sprzed daty nabycia lokalu mieszkalnego, na spłatę którego oczekuje on pomocy finansowej. Tylko jeżeli w momencie zakupu przez funkcjonariusza zachodzi któraś z przesłanek wymienionych w art. 91 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej organ właściwy w sprawie przyznawania omawianej pomocy może uznać, że w dacie złożenia wniosku o przyznanie pomocy finansowej nie spełnia on warunków do przydzielenia lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej. Taka sytuacja miałaby miejsce np. w przypadku zakupu mieszkania przez funkcjonariusza, który posiadając już lokal mieszkalny wnosi o pomoc finansową na spłatę nowego mieszkania.

Pogląd ten potwierdza analiza treści § 5 ust. 3 wspomnianego rozporządzenia. Z przepisu tego można wywieść, że skoro do wniosku o przyznanie pomocy finansowej należy dołączyć np. umowę kupna domu (i to nie tylko przedwstępną ale również przenoszącą własność nieruchomości), albo umowę kredytową oznacza to, że przyznania pomocy nie musi poprzedzać zakupu domu, lecz pomoc może być przyznana np. na spłatę kredytu zaciągniętego przy zakupie mieszkania, lub spłatę rat za zakupioną już nieruchomość.

W związku z przedstawionymi wyżej rozbieżnościami w orzecznictwie sądów administracyjnych oraz faktem, że problematyka objęta wnioskiem dotyczy sfery praw obywateli, za konieczne uznałem skierowanie w niniejszej sprawie przez Rzecznika Praw Obywatelskich pytania prawnego do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Załącznik:

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

1. odpis pisma

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich